

Προστασία προσωπικών δεδομένων & κοινωνικά δίκτυα

Αρχή Προστασίας Δεδομένων
Προσωπικού Χαρακτήρα

Δρ. Κωνσταντίνος Λιμνιώτης
Πληροφορικός Ελεγκτής
klimniotis at dpa.gr

Τι εννοούμε με τον όρο «Προσωπικά Δεδομένα»

- ☞ **Προσωπικά δεδομένα:** κάθε πληροφορία (άμεση ή έμμεση) που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο και το χαρακτηρίζει από φυσική, βιολογική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική άποψη
- ☞ Δεν θεωρούνται προσωπικά δεδομένα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία
- ☞ Αν και δεν αναφέρεται ρητά στο νόμο, όταν τα δεδομένα υφίστανται ανωνυμοποίηση και δεν υπάρχει πλέον η δυνατότητα αναγνώρισης του προσώπου στο οποίο αναφέρονται, επίσης δεν εκλαμβάνονται ως προσωπικά
 - Όμως προσοχή: δεν είναι εύκολο να διασφαλιστεί πλήρης ανωνυμοποίηση
- ☞ **Νομικό πλαίσιο: ν. 2472/1997**
 - Ενσωματώνει στην ελληνική έννομη τάξη την ευρωπαϊκή Οδηγία 95/46/EK
 - Όλα τα κράτη-μέλη έχουν ενσωματώσει την ανωτέρω Οδηγία, συνεπώς όλα διέπονται από (σχεδόν) ίδιο νομικό πλαίσιο

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Τι είναι προσωπικά δεδομένα στην πράξη;

☞ Προσωπικά δεδομένα είναι κάθε πληροφορία που μας χαρακτηρίζει, όπως για παράδειγμα:

- το όνομά μας
- η διεύθυνσή μας (ταχυδρομική αλλά και ηλεκτρονική – email),
- το τηλέφωνό μας,
- τα ενδιαφέροντά μας,
- οι απόψεις μας,
- η εικόνα μας (φωτογραφία/video)
-

☞ Είναι όμως και πολλά περισσότερα, που ίσως δεν φανταζόμαστε

- Το ψευδώνυμό μας (nickname) σε μία διαδικτυακή υπηρεσία, ακόμα και αν δεν παραπέμπει στο πραγματικό μας ονοματεπώνυμο
- Η IP διεύθυνση του υπολογιστή μας από τον οποίο «σερφάρουμε»
-

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα

- ☞ Κάποια προσωπικά δεδομένα χρήζουν ακόμα μεγαλύτερης προστασίας, γιατί εμπίπτουν στο σκληρό πυρήνα της ιδιωτικότητας
- ☞ Ευαίσθητα δεδομένα: τα δεδομένα που αφορούν σε
 - φυλετική ή εθνική προέλευση,
 - πολιτικά φρονήματα,
 - θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις,
 - συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση,
 - υγεία,
 - κοινωνική πρόνοια,
 - ερωτική ζωή,
 - ποινικές διώξεις ή καταδίκες,
 - στη συμμετοχή σε συναφείς με τα παραπάνω ενώσεις

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Γίνεται συχνά επεξεργασία δεδομένων;

☞ Το 24ωρο ενός μαθητή...

7:15	Διαβάζεις το e-mail σου – ο πάροχος ηλεκτρονικών επικοινωνιών καταγράφει την ώρα που μπήκες στο λογαριασμό σου, τον αποστολέα του μηνύματός σου, καθώς και την ώρα που σου έστειλε το μήνυμα.
7:30	«Κατεβάζεις» ένα τραγούδι στο iPod – η εταιρεία που σου πουλάει το τραγούδι καταγράφει το e-mail σου και τις μουσικές σου προτιμήσεις.
7:50	Η μητέρα σου σε πάει με το αυτοκίνητο στο σχολείο – το αυτοκίνητο διαθέτει συσκευή GPS που καταγράφει τη διαδρομή σας από το σπίτι στο σχολείο. Σε κάποια σημεία της διαδρομής υπάρχουν κάμερες ρύθμισης της κυκλοφορίας και ελέγχου παραβιάσεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας.
10:10	Μπαίνεις στην τάξη – στο απουσιολόγιο του τμήματός σου καταγράφονται οι απόντες για κάθε διδακτική ώρα. Ο σχολικός σου φάκελος περιλαμβάνει τους βαθμούς και τις αξιολογήσεις που σε αφορούν.
12:00	Ο κολλητός σου σε τραβάει μια φωτογραφία με το κινητό – η φωτογραφία είναι αστεία και λέει πως μπορεί αργότερα να την ανεβάσει στο facebook.
15:00	Σερφάρεις στο διαδίκτυο από το σπίτι – ο browser που χρησιμοποιείς καταγράφει τις σελίδες που επισκέπτεσαι. Κάποιες σελίδες εγκαθιστούν στον υπολογιστή σου μικρά αρχεία (cookies) ώστε να μπορούν να σε αναγνωρίζουν όταν θα τις ξαναεπισκεπτείς.
15:15	Κλικάρεις μια διαφήμιση που έχει ενδιαφέρον – η διαφημιστική εταιρεία καταγράφει τις προτιμήσεις σου ώστε να μπορεί να σου στέλνει προσφορές για προϊόντα που σε ενδιαφέρουν.
15:30	Στέλνεις μια ηλεκτρονική κάρτα σε έναν φίλο που έχει γενέθλια – για την αποστολή της κάρτας πρέπει να συμπληρώσεις μια φόρμα με διάφορα προσωπικά σου στοιχεία και το email σου.
16:00	Ψάχνεις στοιχεία για την έκθεση που πρέπει να παραδώσεις αύριο – στο google καταγράφονται όλες οι αναζητήσεις που πραγματοποιείς, μαζί με την χρονική στιγμή της αναζήτησης και τη διεύθυνση δικτύου (IP) με την οποία ο υπολογιστής σου συνδέεται, μέσω του Παρόχου, στο διαδίκτυο.
18:00	Πηγαίνεις στο γυμναστήριο – στην είσοδο υπάρχει κάμερα που καταγράφει όσους μπαίνουν και βγαίνουν. Στην υποδοχή «περνάς» την κάρτα μέλους σου από το ειδικό μηχάνημα που την σκανάρει και εμφανίζει τα στοιχεία σου στην οθόνη.
19:00	Ακούς τα φωνητικά σου μηνύματα στο κινητό – το τηλέφωνο σου καταγράφει όλους όσους σε κάλεσαν, τους αριθμούς τηλεφώνου τους και τις ώρες κλήσης.
22:00	Μπαίνεις στο Facebook – διαβάζεις τι έκαναν σήμερα οι φίλοι σου και γράφεις τα δικά σου νέα. Βλέπεις ότι έχεις γίνει tagged στην σημερινή φωτογραφία που ήδη ανέβασε ο κολλητός σου και κάποιοι έχουν ήδη βάλει σχόλια. Αποδέχεσαι τα friend requests για δύο νέους φίλους, παρόλο που τον έναν δεν το ξέρεις πολύ καλά.

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Νομιμότητα Επεξεργασίας Προσωπικών Δεδομένων

Θεμελιώδεις αρχές:

- Αρχή της νομιμότητας (θεμιτή και νόμιμη συλλογή)
- Αρχή του σκοπού (επεξεργασία για σαφή και προκαθορισμένο σκοπό)
- Αρχή της αναλογικότητας (συνάφεια, προσφορότητα, αναγκαιότητα των δεδομένων)
- Αρχή της ακρίβειας των δεδομένων
- Αρχή του καθορισμού της χρονικής διάρκειας της επεξεργασίας (τα δεδομένα τηρούνται μόνο για όσο χρόνο χρειάζεται για την επίτευξη του σκοπού της επεξεργασίας)

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Η έννοια της συγκατάθεσης

- Κανόνας: Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων κάποιου επιτρέπεται μόνο όταν αυτός έχει δώσει τη συγκατάθεσή του (η οποία πρέπει να είναι σαφής, ρητή και ειδική)
- Εξαιρέσεις:
 - Επεξεργασία αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης
 - Επεξεργασία που επιβάλλεται από νόμο (ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται για αυτή βάσει νόμου)
 - Αναγκαία για τη διαφύλαξη ζωτικών συμφερόντων του προσώπου
 - Αναγκαία για την εκτέλεση έργου δημοσίου συμφέροντος
 - Απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση έννομου συμφέροντος του υπεύθυνου της επεξεργασίας ή τρίτου, στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα, το οποίο (συμφέρον) υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων του υποκειμένου

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Τα δικαιώματά μας

👉 Δικαίωμα ενημέρωσης

- Περὶ της ταυτότητας του υπεύθυνου επεξεργασίας, του σκοπού, του είδους της επεξεργασίας και των δεδομένων, των αποδεκτών

👉 Δικαίωμα πρόσβασης

- Κάθε ένας έχει δικαίωμα να γνωρίζει αν τα προσωπικά του δεδομένα αποτέλεσαν ή αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας (ποια δεδομένα, είδος επεξεργασίας, σκοπός κτλ.)

👉 Δικαίωμα αντίρρησης

- Κάθε ένας έχει δικαίωμα να προβάλλει οποτεδήποτε αντιρρήσεις για την επεξεργασία προσωπικών του δεδομένων

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Η άσκηση των δικαιωμάτων στην πράξη

- ☞ Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει πάντα να ενημερώνει τους χρήστες για την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων
 - Είδος δεδομένων, είδος επεξεργασίας, σκοπός, αποδέκτες
- ☞ Διαβάζουμε πάντα τους όρους χρήσης στα διάφορα sites
- ☞ Έχουμε το δικαίωμα να ρωτήσουμε ό,τι θέλουμε σχετικά με τα προσωπικά μας δεδομένα που υφίστανται επεξεργασία
 - Οφείλουμε, βάσει του νόμου, να λάβουμε σαφή απάντηση εντός 15 ημερών
- ☞ Έχουμε το δικαίωμα να ζητήσουμε διαγραφή προσωπικών μας δεδομένων
 - Με εξαίρεση ειδικές περιπτώσεις, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, βάσει νόμου, να το ικανοποιήσει εντός 15 ημερών

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Κοινωνική δικτύωση

Πλεονεκτήματα

- Επανασύνδεση με παλιούς φίλους
- Επαφή με οικογένεια/συγγενείς/φίλους που είναι σε απόσταση
- Διασκέδαση
- Ενημέρωση
- ...

Όμως, είναι μία νέα «κουλτούρα» σε σχέση με το παραδοσιακό Internet, που χρήζει ιδιαίτερης προσοχής

28/01/2014
Ιδιαίτερη αξία αποκτά η εφαρμογή του νόμου που αφορά τις προσωπικών δεδομένων
σε τεχνολογίες διαδικτύου που βασίζονται καθαρά σε διαρκή επεξεργασία

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

www.dpa.gr

Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων σε κοινωνικά δίκτυα

👉 Επεξεργαζόμαστε δεδομένα:

- Δικά μας (π.χ. πατώντας “like” σε κάποιο διαδικτυακό σύνδεσμο)
- Άλλων (π.χ. γράφοντας κάτι για αυτούς στον προσωπικό τους «τοίχο»)

👉 Άλλοι, αντίστοιχα, επεξεργάζονται δικά μας δεδομένα

- Π.χ. «ανεβάζοντας» φωτογραφία που μας απεικονίζει (είτε μας κάνουν «tag» σε αυτή, είτε όχι)

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Κίνδυνοι

☞ Επεξεργασία των δικών μας δεδομένων

- Πολλοί χρήστες θεωρούν ότι επεξεργάζονται δικά τους μόνο δεδομένα και, άρα, ότι έχουν την ευθύνη και την επίγνωση του τι κάνουν.
- Όμως:
 - Τα προσωπικά μας δεδομένα είναι πολύ εύκολο να υποστούν επεξεργασία για σκοπούς άλλους από αυτούς που είχαμε στο μυαλό με τη δημοσίευσή τους
 - Για παράδειγμα, τι δεν θα θέλαμε να γνωρίζει μελλοντικός εργοδότης;
 - Θα παίζατε παιχνίδι στο πλαίσιο του οποίου θα απαντούσατε για ποιον λόγο θα δηλώνατε παραίτηση από εργασία;
 - Οι εργοδότες ελέγχουν τη σελίδα στο Facebook υποψηφίων εργαζομένων...
 - Από τη στιγμή που δημοσιοποιούμε το ο,τιδήποτε, ακόμα και αν μετά το διαγράψουμε μπορεί ήδη να έχει τηρηθεί στο αρχείο του οποιουδήποτε.
 - Συχνά δημοσιεύουμε και ευαίσθητά μας δεδομένα!! (π.χ. θέματα υγείας, πολιτικές πεποιθήσεις κτλ)

☞ Επεξεργασία δεδομένων άλλων

- Είμαστε σίγουροι ότι οι «φίλοι» μας δεν έχουν καμία αντίρρηση δημοσιεύοντας κάτι δικό τους; (π.χ. φωτογραφία ή σχόλιό τους)
 - Και εδώ ελλοχεύει ο κίνδυνος τα δεδομένα αυτά να χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Εφαρμογή του νόμου προστασίας δεδομένων στα κοινωνικά δίκτυα

- ☞ Δεν επιτρέπεται να αναρτήσει κάποιος φωτογραφίες μας ή video στο Διαδίκτυο χωρίς τη συγκατάθεσή μας
- ☞ Δεν επιτρέπεται να γίνεται αυτόματη αναγνώριση του προσώπου μας (“tag”) σε φωτογραφίες μας που αναρτώνται στο Διαδίκτυο, χωρίς τη συγκατάθεσή μας
- ☞ Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση cookies στον υπολογιστή μας (π.χ για την προβολή στοχευμένων διαφημίσεων, βάσει των σελίδων που επισκεπτόμαστε)
 - Ακόμα και αν το πρόγραμμα πλοήγησης (browser) είναι ρυθμισμένο έτσι ώστε να δέχεται cookies (που είναι και η τυπική περίπτωση), αυτό δεν θεωρείται ρητή συγκατάθεση!!
 - Εξάιρεση αποτελούν κάποια cookies που είναι απαραίτητα για ένα session (π.χ. τα session cookie επιτρέπονται χωρίς συγκατάθεση, αλλά όχι τα google analytics)
- ☞ Ζητούμε διαγραφή των δεδομένων μας, εφόσον κάτι τέτοιο επιθυμούμε, που έχουν αναρτήσει άλλοι

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Γενικές συμβουλές

- ☞ Μην δημοσιεύετε προσωπικά σας δεδομένα όπως διεύθυνση, τηλέφωνο, αριθμοί καρτών, οικονομικά σας στοιχεία, το καθημερινό σας πρόγραμμα, την πλήρη ημερομηνία γέννησης
 - Μην δημοσιεύετε δεδομένα που είναι απαντήσεις σε ερωτήσεις ασφαλείας που έχετε ήδη χρησιμοποιήσει σε άλλα site (π.χ. favorite pet, mother's maiden name κ.ο.κ.)
 - Τα προσωπικά δεδομένα που ζητούνται κατά την εγγραφή στην υπηρεσία (π.χ. τηλέφωνο, διεύθυνση, πραγματικό e-mail κτλ.) δεν υπάρχει λόγος να είναι ορατά ούτε καν στους φίλους σας!
- ☞ Ρυθμίστε κατάλληλα και αυστηρά τις επιλογές περί ιδιωτικότητας και προστασίας προσωπικών δεδομένων που σας προσφέρει η υπηρεσία.
 - Για ποιο λόγο ο οποιοσδήποτε άγνωστος να γνωρίζει σε ποιο μέρος είσαστε;
- ☞ Να διαβάσετε πάντα την πολιτική διαχείρισης δεδομένων (privacy policy) – πιθανότατα να εκπλαγείτε από το τι δηλώνετε ότι αποδέχεστε!
- ☞ Προσοχή όταν δημοσιεύετε δεδομένα άλλων!
 - Τους έχετε ενημερώσει σχετικά προτού το κάνετε;

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

☞ Ανεξάρτητη Αρχή κατοχυρωμένη στο Σύνταγμα (9 Α και 101 Α)

☞ Αποστολή

- εποπτεία της εφαρμογής του νόμου 2472/97 και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν στην προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

☞ Διαδικτυακός τόπος: <http://www.dpa.gr>

☞ Βλ. «Θεματικές Ενότητες» για περιγραφή διαφόρων κατηγοριών επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων

– Ιδιαίτερα: «[Υπηρεσίες Διαδικτύου](#)»

- Η χρήση cookies στο Διαδίκτυο
- Διαδικτυακή διαφήμιση με ανάλυση συμπεριφοράς
- Μηχανές αναζήτησης
- Δημοσίευση δεδομένων σε forum και υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης

☞ Βλ. «[Τα δικαιώματά μου](#)» -> [Προσφυγή στην Αρχή](#)

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα

Εκπαιδευτική σελίδα της Αρχής

- ☞ Διαδικτυακός τόπος της Αρχής σχετικά με την ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο:

http://www.dpa.gr/pls/portal/docs/page/apdpx/ycr/dpa_youth.html

- ☞ Υλικό για να δομηθεί κατάλληλο μάθημα σε τμήμα Πληροφορικής

- ☞ 4 ενότητες:

- Μαθαίνω για τα προσωπικά μου δεδομένα
- Σκέφτομαι πριν δημοσιεύσω
- Γνωρίζω με ποιον μιλώ
- «Δικτυώνομαι» με ασφάλεια

- ☞ Με συμβουλές, κουίζ, βίντεο

Αρχή
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα